

DUM č. 1 v sadě

19. Ze-1 Fyzická a socioekonomická geografie Země

Autor: Lukáš Plachý

Datum: 17.06.2013

Ročník: 1C, 2AF, 2BF

Anotace DUMu: Vliv vnitřních a vnějších geologických činitelů na utváření zemského povrchu

Materiály jsou určeny pro bezplatné používání pro potřeby výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízení. Jakékoliv další využití podléhá autorskému zákonu.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

jméno autora výukového materiálu	Mgr. Lukáš Plachý
datum (období), ve kterém byl VM vytvořen	Září 2012
ročník, pro který je výukový materiál určen	1. ročník SŠ
vzdělávací oblast, vzdělávací obor, tematický okruh, téma (lze konkretizovat např. klíčovými slovy)	Člověk a příroda, Zeměpis, Fyzickogeografická sféra
metodický list/anotace – výstižný popis způsobu použití výukového materiálu ve výuce	Učivo se týká tématu vnitřních a vnějších činitelů. Student vyhledává v publikacích pojmy a charakteristiky a doplňuje je do textu. Jako doplňující materiál používá školní atlas a učebnici.

Vliv vnitřních a vnějších sil

- nejnápadnější projevy přírodních sil

- ZE... ..
- ZÁ... ..
- PÍ... .. .B... ..
- S... .. VÝ... ..
- S... .. PŮ... ..

-> vznikají v

A)zemském nitru – vnitřní (e... ..)

B)mimo Zemi – vnější (e... ..)

->výsledkem je specifický georeliéf

Vnitřní (endogenní) činitele

- vyvolává je vnitřní energie Země
- nejsou závislé na vnějších podmínkách
 - počasí, podnebí, intenzita slunečního záření
- změny se projevují na povrchu, v zemské kůře i zemském plášti
 - pohyb L... .. d... ..
 - >vrásnění hornin
 - >posuvy ker zemské kůry
 - >sopečná činnost a zemětřesení

Vnitřní (endogenní) činitele

- vytváří se prvotní nerovnost georeliéfu
 - hory, pohoří, náhorní plošiny, příkopy, pánve
- projevují se občasně (období zvýšené aktivity)
 - vrásnění

A) K... ..

B) H... ..

C) A... ..

-> důsledkem je zvětšování výškových rozdílů georeliéfu

Vnější (exogenní) činitelé

- zdroj energie mimo zemské těleso
 - světelné a tepelné záření Slunce
 - přitažlivá síla S... .. a M... ..
 - gravitace
 - rotace
- působí na georeliéfu i pod ním
(společně s vnitřními činiteli)
- zarovnávaní prvotních nerovnosti = N... .. .

Vnější (exogenní) činitele

- hlavní činitele
 - tekoucí a stojaté vody
 - v... ..
 - l... ..
 - gravitační jevy
 - č... .. a živé o... ..

Vnější (exogenní) činitele

- projevy účinku
 - EROZE (rozrušování georeliéfu)
 - TRANSPORT (doprava uvolněných hmot)
 - SEDIMENTACE (ukládání dopravovaných hmot)
- zvětrávací proces
 - DENUDACE (snižování a zarovnávaní georeliéfu)

ZDROJE

1) http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/24/Alte_prager_huette_pano.jpg

2) http://i.lidovky.cz/10/083/Ingal/KIM356326_shutterstock_54806929.jpg

- Klímová, Eva. *Školní atlas světa*, 2.vydání. Praha: Kartografie Praha, 2005. ISBN 978-80-7011-925-9
- Holeček, Milan. *Příroda a lidé Země*, 2.vydání. Praha: Nakladatelství ČGS, 2008. ISBN 978-80-86034-73-7
- Kašparovský, Karel. *Zeměpis I. v kostce pro SŠ*, 1.vydání. Praha: Fragment, 2009. ISBN 978-80-253-0586-7

KLÍČ

- 1) ZEMĚTŘESENÍ, ZÁPLAVY, PÍSEČNÉ BOUŘE, SOPEČNÉ VÝBUCHY, SESUVY PŮDY, ENDOGENNÍ, EXOGENNÍ
- 2) LITOSFÉRICKÝCH DESEK
- 3) KALEDONSKÉ, HERCYNŠKÉ, ALPÍNSKÉ
- 4) SLUNCE, MĚSÍCE, NIVELACE
- 5) VÍTR, LEDOVCE, ČLOVĚK, ORGANISMY